

## Kort kommentarer till presentationen för tjänsteenkäten SFOHH's möte 2026

1. Det är nu tredje året i rad jag har äran att vara nationell samordnare av tjänsteenkäten.  
I år är det den 27:e gången tjänsteenkäten genomförs och i år ska vi ha en kortare presentation med fokus på budget, forskning samt utbildningsbehovet. Årets enkät visar som vanligt förhållanden på landets önh-kliniker avseende bemanning så som den såg ut under v.4 i år. Det är verksamhetscheferna på våra önh-kliniker som svarar på enkäten och står för de siffror som ligger till grund för analysen.
2. Här ser vi årets arbetsgrupp som ansvarar för att enkäten genomförs.  
Jag vill passa på att tacka dem för ett bra utfört arbete.
3. Vi börjar med att diskutera resultaten som berör våra underbart kompetenta specialister. Antalet specialister har långsamt ökat över tid men de sista 4 åren har antalet varit stabilt. Vi är nu totalt 664 st
4. Här ser vi antalet specialister per 100 000 invånare i de olika områdena över en 10-års period. Den svarta linjen är genomsnittet i landet som ligger på 6,2 och här ser vi att Sydöstra området ligger ensamt stadigt under då Västra Götaland sen förra året gjort en förflyttning uppåt och nu ligger över riksgenomsnittet.
5. Här visas antal specialister per 100 000 invånare i rikets olika områden. Den smala delen längst ner i stapeln är de privata, den bredare delen är offentlig vård. Ni som lyssnade förra året kanske ihåg den grå ekonomilådan som ligger överst, den representerar den bemanning man skulle vilja ha och har råd med inom den budget man har för nuvarande. Södra området skulle ha råd med högst specialisttätthet och Stockholm/Gotland tillsammans med sydöstra har råd med lägst. Om vi sen tittar på de svarta linjerna så visar de oss de svar man angav förra året. Här ser vi att både västra götaland och södra området har fått ett tydligt större ekonomiskt utrymme för att öka sin specialisttätthet
6. Här ser vi andelen av specialister med forskarutbildning. Den blå linjen är andelen som är medicine doktor, den andelen har till i år brutit sin sluttande kurva och stigit till 26% jämfört med 24% år 2025. Även antalet docenter har sjunkit över tid men sedan 2022 har det legat stabilt kring 5%.
7. Den blå linjen här visar hur många som har disputerat per år från 2016-2025, i snitt blir det 8,2 st per år. Den här datan har jag fått från Ann Hermansson som sedan 2024 också börjat räkna hur många som blir docenter per år och den siffran ligger på 3 st men långtidsdata får vi vänta på.
8. Nästa grupp att diskutera är audiologerna som angavs vara 55 st varav 2 arbetar privat.
9. Här visas antal audiologer per 100 000 invånare i rikets olika områden. De få privata som finns är i Stockholm som är den enda stablen här med ett smalt parti i basen. Mellansverige ligger här i topp liksom föregående år och det södra igen ligger lägst. Tittar vi på de grå lådorna ser vi att norra har bäst utrymme ekonomiskt för att rekrytera fler audiologer och tittar vi på den svarta streckade linjen ser vi att det utrymmet också har ökat betydligt jämfört med föregående år.

Även Stockholm/Gotland och Västra Götaland har fått ökat ekonomiskt utrymme för att öka upp audiologtättheten.

10. Enligt verksamhetscheferna saknas det 16 audiologer inom offentlig sektor som de skulle ha råd att rekrytera utifrån 2026 års budget. Beräknade pensionsavgångar inom närmaste 5 åren är 8 stycken och pågående ST som beräknas vara färdiga inom 5 år är 7. Det innebär att i slutet av 2030 kommer det att saknas 17 audiologer. Den siffran låg på 10,5 förra året. Det planeras att rekryteras 8,5 nya audiolog ST under 2026 men det finns behov av fler än så.
11. Nu går vi vidare med resultaten som berör foniatrerna som beräknades till 26 st varav 1 arbetar privat.
12. Här visas antal foniatrer per 100 000 invånare i rikets olika områden. Den enda privata som finns är aktiv i Stockholm. Södra området ligger som tidigare i topp i foniatertäthet men Norra och Sydöstra har ekonomiskt utrymme att rekrytera ifatt. Mellansverige och Stockholm/Gotland har dock tappat ekonomiskt utrymme medan Västra Götaland även här tycks ha lyckats i sina budgetförhandlingar.
13. Enligt verksamhetscheferna saknas nu 11 foniatrer inom offentlig sektor som de skulle ha råd att rekrytera utifrån 2026 års budget och då endast 1 pensionsavgångar är tänkt att ske inom de närmaste 5 åren och det finns 10 pågående ST som beräknas bli färdiga så blir slutbalansen att det kommer saknas 2 foniatrer i slutet av 2030. Förra året var siffran 0. Det planeras att rekrytera 5 nya foniatri ST under 2026 och går den planeringen i lås kommer antalet foniatrer att överstiga behovet så som det är angett idag.
14. Nu är det dags att prata om våra duktiga ST-läkare
15. Här ser vi antalet ST-läkare över en 10-års period, Det blå fältet visar ST inom ÖNH och de har ökat betydligt över tid men de senaste åren legat ganska stabilt kring 180 st.
16. Här ser vi antalet ÖNH ST-läkare per 100 000 invånare för de olika områdena. Detta inkluderar nu inte ST inom foniatri och audiologi. Den svarta linjen vid varje stapel anger antalet så som det såg ut förra året. Norra området har gjort rekryteringar och ligger nu högst i landet. Stockholm ligger liksom tidigare lägst.
17. Nu kommer vi till den årliga beräkningen av utbildningsbehovet av ÖNH-specialister. Beräkningen avseende de kommande 5 åren är gjord enligt följande. Pågående ST som beräknas bli specialister t.o.m 2030 är 179 st, förväntat bortfall är 5 per år så låt oss dra av 25 st och landar på 154 färdiga specialister år 2030. Verksamhetscheferna har 2026 uppskattat att de har ett underskott på 31 specialister som de skulle ha råd att rekrytera. Förväntade pensionsavgångar ligger på 58 st i offentlig sektor och 13 inom privat. Dessutom faller ett visst antal specialister bort varje år, de senaste 5 åren har det varit fler än tidigare, det var 20 st så vi använder samma summa för kommande 5 år. Då kommer vi ha totalt 122 specialisttjänster att fylla för att täcka upp behov, bortfall och pensionsavgångar. Det innebär att vi enligt denna beräkning ligger på ett överskott om 32 specialister år 2030, förra året var överskottet beräknat till 23 st.
18. Om vi då går vidare och tittar på nästa 5 års period som är år 2031-2035. Så går vi in i den perioden med ett överskott på 32 specialister. Beräknade pensionsavgångar och förväntat bortfall gör att vi landar på att 80 st specialister kommer behöva ersättas. Det gör att det totala utbildningsbehovet för hela

Sverige denna 5 års period landar på 48 st! Förra året blev summan 36st.

Just nu pågår totalt 181 ST inom ÖNH, varav vi dock hoppas att en del kommer välja att utbilda sig vidare inom audiologi där det behövs fler.

Man kan ju också hoppas på en större budget ute på klinikerna så vi har råd med fler underbara kollegor och kanske kan vi då balansera upp ett ökat antal specialister med anställda kan få ökad tid för forskning och utveckling.

#### 19. Låt oss sammanfatta

Den generella specialisttäteten är ganska jämn över riket.

Det ekonomiska utrymmet för rekrytering skiljer sig en del mellan områdena, speciellt avseende rekrytering av audiologer och foniatrer.

Andelen specialister som är medicine doctor har ökat lite jämfört med 2025 och antalet docenter är stabilt de senaste åren. Båda ligger dock på en låg nivå sett till en tioårsperiod.

Fler specialister med utbildning inom audiologi behövs för att täcka framtida behovet.

Antalet färdiga foniatrer med nuvarande planering riskerar att överstiga det framtida behovet

Inom ÖNH pågår fortfarande en överutbildning men förhoppningsvis kommer en del av dessa ST-läkare välja att vidareutbilda sig till audiologer.

Ansvar för att anpassa behovet av nya specialister ligger som alltid på arbetsgivarna i Sverige och i förlängningen hos verksamhetscheferna på våra ÖNH-kliniker